

Forfatter: Kidde, Harald

Titel: Udrag fra Jærnet

Citation: Kidde, Harald: "Jærnet", i Kidde, Harald: *Jærnet*, udg. af Knud Bjarne Gjesing ; Thomas Riis , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, isamarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1990, s. 61. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kidde04ny-shoot-idm140608067572208/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Jærnet

ge, sortbrune eller hørfarvede Hår hang fuldt af Rim, deres gule, sitrende Ansigter glinsede af Sved, Hænderne greb og greb i Gedeskinsvanterne, Fødderne stampe i Nålverskoene. Selv Kvinderne stred med, i deres korte Pelse, deres rødbrandede Kjoler, deres Snesokker af Vadmel og brogede Piekstuter. En Drift af de små, hvide og hornløse Finnekøer trængte sig, angst brolende sammen bag Slæderne, med rindende Øjne og Muler, hungerkrollede Pelse og Koderne blødende af Vandringen gennem de stivfrosne Sædyngter.

»Hej, I Skovøiere og Troldpak, hvad skal I her? prøv på at sætte jer fast i vore Skove, så skal I smage svensk Ild og Stål! Krudt bider vel på jert forbandede Skind trods Hexasalver og -salmer! Kvæner, herat af vores Skove! Fremmedpak!»

Steffan lyttede – en mat Kulde krøb gennem ham, en Kulde fra Jorden under ham, den fremmede Jord ...

»Fremmede, hvad skal I her?« »svenskt Stål ...«

Men – Fremmed? ... her hvor de alle, Valløner og Tyskere som Finner, kom til det af de Digerdøde forladte Land, til igengroede Urskove ...?

Ja – men de havde lært sig det svenske Sprog, de nye Sæder og Skikke! Kun Finnen talte endnu, på tredje Århundrede, sit eget Mål, levede sit eget Liv, som i Suomi! Og derfor lod det, fra Lov som fra Bonde: »Ve dig, du Fremmede!»

Hvorfor kastede han ikke selv med – som de Andre? hvorfor spyttede han ikke selv, som Susan, eller korsede sig?

Havde han, havde Moder lært Landets Sprog og Skikke, eller var de Fremmede, som Finnen, for »Bjærgets«, for Jærnets Lov?

»Jærnets Hetre« – fordi han var født på »Bjærgets? Morgongåfva var ikke Adamslyttan og han ikke Mikael!

Hver Fædrelandsang, de havde sunget i Zacharias Piras Skole, kvad om Jærnet – fra Edelcrantz' til Vitalis' – og han måtte tynne dem på sin halve Dansk, og Drengene vrængede ad ham: »Jute!« Gyllenborgs Ord om »Sverrigs Guld« – »det järn en svensk är född att yrka«, de gjaldt ikke ham! Det Ry, Jærnet havde »ført i alle Landes, det var ikke hans! Buddet, at det i Fremtid som i Fortid skulde »svigt æres«, det lod ikke til ham! Og dog – på »Bjærgets« var han født, som Finnerne dér!

Og hvad fortalte ikke Farbroder om dem? »Børnene af »Ordets«, af Wänämöinen, den våbenløse Sanger« – der havde lidt under Våbne-